

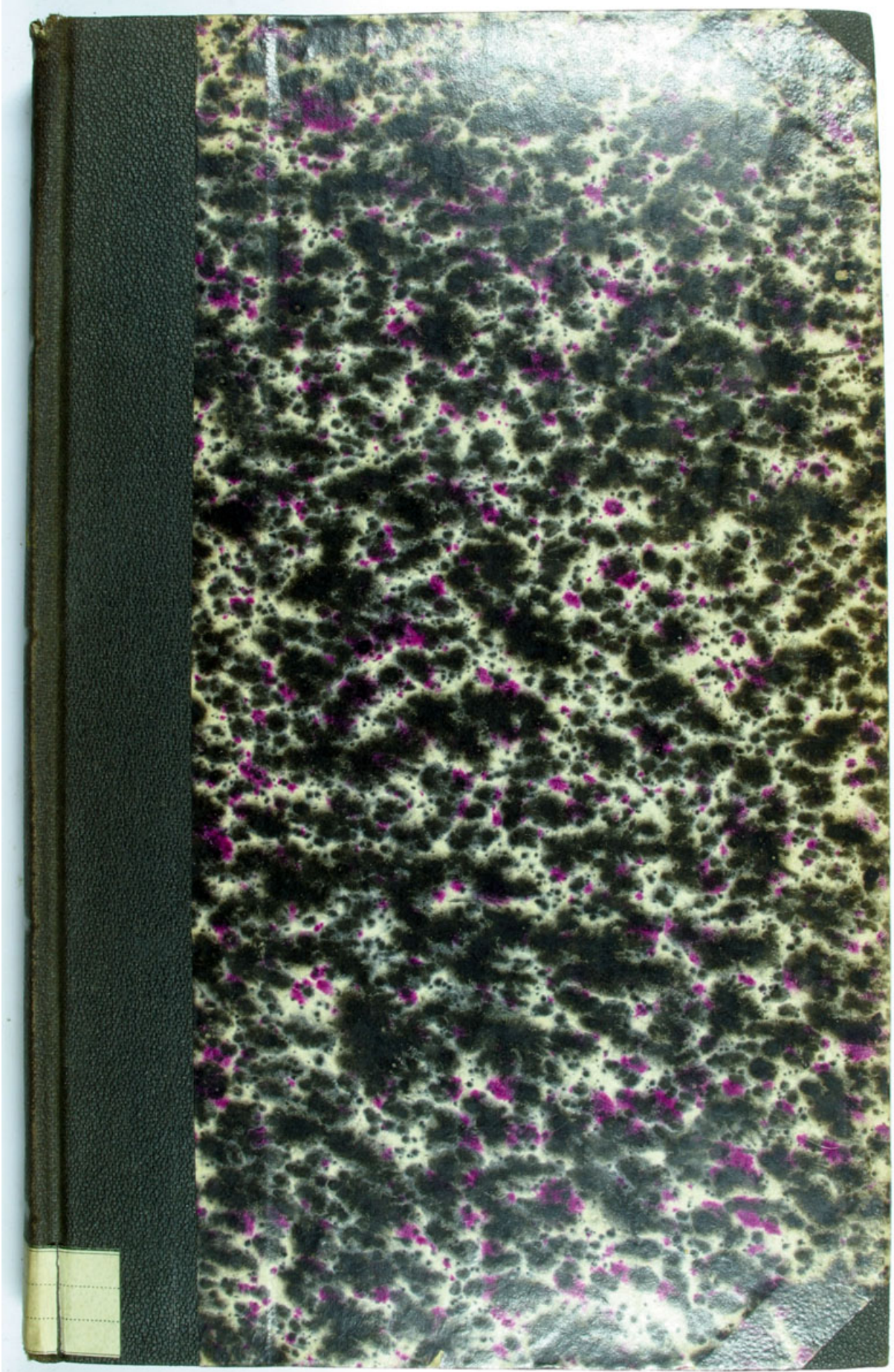
- Beispielhafter Auszug aus der digitalisierten Fassung im Format PDF -

Flora Frisica, of Naamlijst en Kenmerken der Zigtbaar-bloeiende Planten van de Provincie Friesland

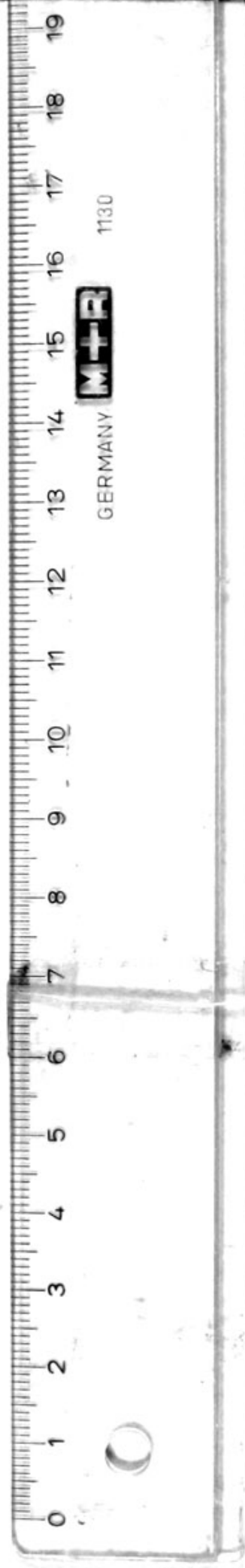
Josephus Johannes Bruinsma

Die Digitalisierung dieses Werkes erfolgte im Rahmen des Projektes BioLib (www.BioLib.de).

Die Bilddateien wurden im Rahmen des Projektes Virtuelle Fachbibliothek Biologie (ViFaBio) durch die [Universitätsbibliothek Johann Christian Senckenberg \(Frankfurt am Main\)](http://Universitätsbibliothek Johann Christian Senckenberg (Frankfurt am Main)) in das Format PDF überführt, archiviert und zugänglich gemacht.

J. H. KRELAGE.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

GERMANY

M+R

1130

1130

M+R

GERMANY

Ka. 260

Flora Frisica,

OF

NAAMLIJST EN KENMERKEN

DER

ZIGTBAAR-BLOEIJENDE PLANTEN

VAN DE

PROVINCIE FRIESLAND;

RENEVENS,

EENE SCHETS VAN DERZELVER VERSPREIDING,

AANWIJZING VAN DE GENEESKRACHTIGE, OECONOMISCHE

EN TECHNISCHE GEWASSEN;

VOORAFGEGAAN DOOR

EENE KORTE BESCHRIJVING VAN DE NATUURLIJKE GE-
STELDHEID DES FRIESCHEN BODEMS;

DOOR

J. J. BRUINSMA,

APOTHEKER TE LEEUWARDEN.

TE LEEUWARDEN, BIJ
W. E E K H O F F.

1840.

An peregrini amor Patriae studium plane extinguit? Quae haec est dementia? — An nimia familiaritas hic etiam contemptum parit? — Quanta haec est ingenii humani imbecillitas? — Multos ex nostratibus foras esse Lynceos, domi autem Talpas agere diceres.

S. J. BRUGMANS,
Oratio de Nat. Soli Frisici explor. p. 52.

DEN WELEDELEN, HOOGGELEERDEN HEER

CLAAS MULDER,

*Math. Mag., Philos. Nat. et Medio. Doctor; Hoogleeraar in de
Kruid-, Schei- en Artzenijmengkunde aan 's Rijks Athenaeum
te Franeker;*

*Lid van de Prov. Comm. van Geneesk. Onderzoek en Toezigt
in Friesland en van onderscheidene geleerde Genootschappen.*

Ontvang, hooggeachte Vriend! de *Opdragt* van deze *Flora Frisica*, die U met de zuiverste gevoelens van vereering en erkentenis wordt toegewijd. — Het is mij een streelend genoegen U, die, als Fries, als Hoogleeraar in de Kruidkunde aan Frieslands Athenaeum en vooral als Huldiger van de verdiensten van onzen land- en stadgenoot DAVID MEESE, in dat

onderwerp zoo veel belang stelt , en mij door zoo vele gewigtige diensten aan U verplicht hebt , dit openlijk blijk mijner dankbaarheid te mogen aanbieden. Verschoon het gebrekkige in de behandeling ter wille van mijne welgezinde poging , en wees verzekerd van de bestendigheid der gevoelens van Hoogachting en Vriendschap , welke U worden toegedragen door

LEEUWARDEN
den 20 April 1840.

U. Hoogel. dienstv. Vriend

J. J. B R U I N S M A.

V O O R R E D E .

Na vele jaren verzamelens verheugt het mij, eindelijk in staat te zijn, mijnen landgenooten eene vernieuwde en vermeerderde Flora Frisica te kunnen aanbieden. Ik hoop dat ieder, die belang stelt in de voortbrengselen van den vaderlandschen grond, en in de beoefening der Kruidkunde bij onze landgenooten, mijne poging zal goedkeuren om, op het voetspoor van DAVID MEESE, meer bepaaldelijk de kennis van de planten en gewassen van een afzonderlijk gewest des Vaderlands te bevorderen en uit te breiden.

Het heeft mij reeds een wezenlijk genoegenschap verschafft te mogen ondervinden, dat, blijkens eene door den Uitgever geopende intekening, de belangstelling en deelneming van mijne landgenooten in deze uitgave grooter is geweest dan ik mij had durven voorstellen, en van een zoo beperkten kring beoefenaars der Kruidkunde had kunnen verwachten. Ik werd daardoor aangespoord om gereeder te voldoen aan het dringende verzoek, om niet alleen eene Naamlijst der Planten te leveren, maar om er, ter bevordering van de bruikbaarheid, nog de diagnosis of de Kenmerken van geslacht en soort bij te voegen, waarin ik de vrijheid genomen heb, de uitmuntende Flora Belgica van Prof. VAN HALL te volgen. De bijvoeging van de Friesche namen der Planten heb ik om verschillende redenen achterwege gelaten.

Hoezecr ik mij zooveel mogelijk op naauwkeurigheid en volledigheid heb toegelegd, ligt het in den aard der zaak, dat dit werk voor verbetering en aanvulling vatbaar is; zelfs noodig ik dringend alle deskundigen uit, om mij hunne aanmerkingen en bijvoegsels hierop mede te deelen. Zij zullen mij en de wetenschap daardoor verplichten, gelijk ik mij thans reeds grootelijks verplicht acht aan zoovele vrienden en beoefenaars der Kruidkunde, die mij hunne ontdekkingen, opmerkingen of andere bijdragen hebben medegedeeld, en wier namen in het werkje zelf voorkomen. Zij ontvangen hier openlijk mijne dankbetuiging voor zoovele bereidwilligheid om het goede doel te helpen bereiken, ten welken aanzien ook Heeren Inteekenaren aanspraak hebben op mijne erkentenis. Eindelijk kome ook mijn' vriend, den Uitgever, mijnen dank toe voor zijn ijver, om dit werkje in het licht te doen verschijnen, en voor zijne zorg en moeite aan de beschaving van stijl en taal besteed.

LEEUWARDEN
den 20 April 1840.

DE SCHRIJVER.

... und die nächsten 10 Seiten ...
... and the next 10 pages ...

680. *G. luteum* Sm. fol. omn. ovatis; involucre 4-phyllo; cor. flava, superne villosa. 4. 5.

Bij *Bergum*. G., en *Hardegarijp*. A.

272. *Galeopsis* L.

Cal. campan., 5-dent. spinosus; cor. tubo brevi, fauce dilatata 2-dent., limbo 2-labiato, supra fornicato crenato, infra 3-lobo, lobis inaeq., anth. intus subhirsutae.

681. *G. Ladanum* L. fol. ovato-obl. v. lanceol., dentato-serratis v. integerr., supra hirsutis pilis adpressis, subtus glanduloso-villosis; caule calycibusque glandulosis; cal. viridibus villosis cor. 2-plo minoribus. ☉. 8, 9.

M. in de wouden, aan de wegen en op bouwlanden.

682. *G. ochroleuca* Lam. fol. ovato-lanceol. serratis villosis, internodiis caulinis aeq; cal. villosus; vertic. subcontiguus; cor. galea crenato-incisa, lutea, calyce 4-plo major. Tota pl. tecta pilis numerosis albidis, apice saepe glandulosis. ☉. 6, 7.

In *Friesland*. A., algemeen op zandgronden, op en bij de bouwlanden, vooral in *Gaasterland*.

683. *G. versicolor* Curt. fol. obl. ovatis hispida serratis; caule (deorsum) hispido; internodiis superne incrassatis; cor. calyce pungente 3-plo longiore, flava, labio inf. ad latera lineato, in medio macula violacea, galea ventricosa.

In de wouden. A., bij *Veenwouden* en *Hardegarijp*; aan den straatweg bij het *Boschhuis*.

684. *G. Tetrahit* L. fol. ovatis hispida serratis; caule hispido; internodiis caulinis superne incrassatis; cor. calyce pungente 2-plo longiore, purpurea, labio inf. albo maculato, saepe tota purpurea. ☉. 7, 8.

β. flore albo. DC.

M. menigvuldig in de wouden, op en bij bouwlanden en aan de wegen. β. aan het boschpad te *St. Jansga*. D-S.

274. *Stachys* L.

Cal. angulatus 5-dent. acumin.; cor. tubo brevi, limbo supra fornicato emarginato, infra 3-lobo, lateribus reflexis, stam. deflorata ad latus utrinque reflexa.

686. *S. sylvatica* L. verticillis 6-fl.; fol. cord. ovatis petiolatis. 4. 7, 8.

M. in de wouden en in de bosschen vrij algemeen. B.

687. *S. palustris* L. vertic. sub-6-fl.; fol. lineari-lanceol. semi-amplex. sessil. 4. 7, 8.

β. fl. albis.

M. op bouwlanden, vochtige plaatsen en aan de wegen, bij *Jelsum*, *Koudum*, *Beetgum*, op 't *Bildt*, bij *Franeker*, *Veenwouden* en *Joure*.

β. bij *Joure*. Bg.

688. *S. arvensis* L. vertic. 6-fl.; fol. cord. obt. nudiusc.; cor. longitudine calycis; caule debili. ☉. 7, 8.

Te *Vijshuizen* bij *Franeker*. Bg., te *Zwaagwesteinde* en *Wommels*.

276. *Ballota* L.

Cal. camp. 5-gonus, 10-striatus, 5-dent.; cor. 2-labiata, sup. concava crenata, inf. 3-loba, lobo medio majore emarginato; sem. triangularia.

690. *B. foetida* L. fol. cord. indivisis serratis, obscure virid.; fl. rubris.

Aan de wegen, onder de boomen en op onbebouwde plaatsen, te *Su.meer*, *Bergum* en *Gorredijk*. M., te *Koudum* en *Warns*.

278. *Leonurus* L.

Cal. cylindricus 5-gonus, 5-dent. fauce nuda; cor. calyce vix longior, 2-labiata, sup. villosa integra concava, inf. reflexa, 3-partita, subaeq., anth. punctis nitidis adpersae.

691. *L. Cardiaca* L. fol. petiolatis, infer. cuneiformi-ovatis, 3-lobis dent., summis saepe indivisis; verticilli densi in axillis fol.; fl. rubri, albo mixto, lacinia media labii cor. inferioris acuta, stam. villosa; cal. pungente; ovaria apice toment. 2. 7, 8.

Aan den stadswal bij de Weaze te *Leeuwarden*, tusschen de steenen. H-B.

280. *Thymus* L.

Cal. striatus, fauce villis clausa, limbus labiatus, supra 3-dent., infra 2-setus a. 2 fidus; cor. brevis labiata, supra emargin., infra 3-loba, lobo medio latiore integro a. emargin.

694. *T. Serpyllum* L. fl. capitatis a. spicatis; caulibus repent.; fol. planis obt., basi ciliatis; corollae labii inferioris lobo medio integro; cal. purpureo-violaceus; rami rubelli. Pl. admodum variat magnitudine et glabrietate foliorum. 2. 7, 8.

Aan de wegen en op heidevelden, bij *Bergum* en *Heerenveen*. M., op de duinen te *Appelscha*, zelden.

695. *T. Acinos* L. verticillis 6-fl.; pedunc. 1-fl.; cor. labii inferioris lobo medio emargin.; caulibus subramosis suberectis; fol. obl. acutis apice serratis; cal. striatus, basi demum gibbosus. 2. 7, 8.

Bij de vorige. M.

281. *Scutellaria* L.

Cal. brevis, labio utroque integro, squamula concava superius incumbente. Cor. longior., basi flexa, limbo labiato, supra compr. ad ortum 2-dentata, inferius latior emargin.; sem. calyce clauso tecta.

697. *S. galericulata* L. fol. cordato-lanceol. crenatis; fl. axillaribus geminis; cor. coerulea a. violacea, calyce 3-plo v. 4-plo major. 2. 7, 8.

In de bosschen bij *Langweer* en 't *Oranjewoud*. M., te *Joure*, *Bergum*, *Beetsterzwaag*, *Oldeberkoop*, *Veenwouden* en te *Huizum*.

282. *Brunella* L.

Cal. labiatus, fauce nuda, supra planus subtruncatus 3-fidus, infra

brevior. 2-fidus; cor. labiata, superius concava integra a. 2-loba, infer. 3-loba, lobo medio majore emargin.; filam. apice 2-furca s. 2-dentata, dente altero antherifero, altero nudo. Bractee magnae floribus interpositae sunt.

699. *B. vulgaris* L. fol. petiolatis oblongo-ovatis, basi dentatis; cal. labio superiore truncato obsolete 3-aristato; caule adscend. Ψ . 7, 8.

M. menigvuldig aan de wegen, bij slooten, op wei- en bouwlanden.

Angiospermia.

284. *Euphrasia* L. Scrophularinae *Brown.*

Cal. 4-fidus; cor. tubulosa, 2-labiata, labium superius emargin., infer. 3-lobum aequale; anth. inferiores basi acumin.; caps. ovata compr.

703. *E. officinalis* L. fol. ovatis dentatis, dent. acumin. (acutis); lobis labii corollae infer. emargin.; laciniis calycinis subulatis. \odot . 7, 8.

M. op vochtige plaatsen, in weilanden en aan de wegen, menigvuldig op zandgronden, weinig op de klei, te *Tjum*, *Spannum*, *Franeke*, op 't *Geestumerveld*, in *Guasterland*, op de *Bergumer-heide* en elders.

704. *E. Odontites* L. fol. lineari-lanceol. serratis; lobis labii corollae infer. obt.; caule ramoso; cor. rubra; bractee flore non longiores. \odot . 7, 8.

M. bij de vorige, maar meer op kleigronden.

285. *Rhinanthus* L. Scrophularinae *Brown.*

Cal. 4-fidus, ventricosus; cor. tubulosa 2-labiata, labio sup. compresso, inf. plano 3-lobo; caps. compr. obt. calyce tecta.

706. *R. Cristagalli* L. cal. glabro; corollae labio sup. compr., apice 2-dentato, dentibus, pistilloque exserto, coloratis; caule maculato. \odot . 6.

706^a. *R. minor* Ehrh. cal. glabro; corollae labio super. compr., pistilloque incluso unicoloribus; caule immaculato; foliis, floribusque minoribus quam in praecedenti. \odot . 6.

Te *Beetgum* en op 't *Geestumerveld*. H., in bouwlanden tusschen *Oosterhaule* en *Haskerhorne*. D-S.

286. *Melampyrum* L. Scrophularinae *Brown.*

Cal. tubulosus 4-fidus; cor. tubul., 2-labiata, compr., labio sup. galeato, margine replicato, inf. sulcato 3-fido; caps. obl., oblique acumin. compr. 2-locul., loculis 1-spermis.

707. *M. vulgatum* L. fl. secundis lateralibus; cor. clausis, albicant., limbo flavo; cal. subcolorati, laciniis adscend.; caule ramos.

In de wouden, in en bij bosschen, te *Oranjewoud* en *Bakkeveen*. M., te *Oldeberkoop* en *Wolvega*. B.

287. *Pedicularis* L. Scrophularinae *Brown.*

Cal. ventricosus, 5-fidus; cor. tubul. 2-labiata, labio super. compr.

galeato, saepius emargin., infer. plano patulo 3-lobo; caps. compr., mucronata, saepe obliqua et calyce longior.

709. *P. palustris* L. caule ramoso; fol. pinnatis, pinnis lanceol. pinnatifido-dentat.; cal. ovatis inflatis 2-partitis cristatis; cor. galea obt., truncata. 4. 6, 7.

Op moerassige veenachtige plaatsen en bij poelen, aan den *Zwarteweg*, te *Tietjerk* en *Bergum*. H-B., op 't *Geestumerveld*, achter *Veenwouden*, bij de *Gaast* aan de *Tjonger*, bij *Lankum* aan het *Geldelooze Pad*.

710. *P. sylvatica* L. caule basi ramoso; fol. pinnatis, pinnis ovatis acute dentat.; cal. obl. inflatis inaeq. 5-fidis cristatis; cor. galea obt. truncata, acute 2-dentata. Variat. fl. albis et luteis. 4. 5, 6.

M. op drooge zandgronden, heidevelden en veenachtige plaatsen, bij *Giekerk* in de *Hallingen*, te *Veenhuizen*, *Donkerbroek*, *Olterterp* en in 't *Onland* bij *St. Jansga*. Variet. in het *Onland* bij *St. Jansga*. D-S.

288. *Linaria* Dess. Scrophularinae Brown.

Cal. 5-part., lacin. 2 infer. remotis; cor. ringens, basi calcarata, tubo inflato, limbo 2-labiato, supra 2-fido reflexo, infra 3-lobo, palato ad faucem prominulo. Caps. ovata, apice multivalvis; sem. marginata.

711. *L. Cymbalaria* L. fol. dilatatis angulatis, cord. 5-lobis alternis glabris; caule procumb.; fl. coerulei, palato flavo, nonnumquam albi. 4. 5, 6.

Op een ouden muur bij den *Roodeboer*, *Achter de Hoven* te *Leeuw*. H-B.

715. *L. minor* L. fol. lineari-lanceol. ellipticisque alternis, integerr., obt. infer. oppositis; caule ramosiss. diffuso. Fl. axillares, parvi obscure rubri, infra albicantes. Tota pl. pilis brevibus viscosis obsita. ☉. 7.

Op een bouwland bij *Leeuwarden*. A.

716. *L. vulgaris* L. fol. lanceolato-linear. integerr. glabris, glaucescent. acutis, confertis; caule erecto; spicis termin. sessil. 4. 6-8.

M. op zandgronden, in wei- en bouwlanden en aan de wegen, te *Langweer*, *Joure*, op 't *Roode klif*, *Oudemirdum*, *Sondel*, *Balk*, *Wolvega*, *Gorredijk*, *Heerenveen*, *de Blesse*, *Schoterzijl*, *Zwaagwesteinde* en *Veenwouden*.

290. *Scrofularia* L. Scrophularinae Brown.

Cal. 5-lobus; cor. glob., limbo coarctato 2-labiato, supra 2-loba, squama intus saepe interjecta, infra brevior. 3-loba, stigma 1; caps. subrot., acumin., valvis integris, basi introflexis, dissepim. duplici.

718. *S. nodosa* L. fol. cord. lanceol. acutis dent.; caule obtusangulo. Rad. nodosa; fl. purpureo-nigricantes. 4. 6, 7.

Aan de kanten der wegen en slooten, bij 't *Oranjewoud* en elders. M., te *Koudum*, aan de *Giekerkster-brug*, *Akkerwoude*, aan de *Gaast*, rondom *Schierstins* bij *Veenwouden*.

719. *S. aquatica* L. fol. cord. petiolatis decurrent., infer. obt., super. subacutis; caule membranis angulato; racemis termin.; fl. obscure rubri. Rad. fibrosa. ♂. 6, 7.

Aan den weg en in de slootswallen, bij *Kooten* en *Drogeham*. M., te *Driezum* bij *Rinsma-state*, *Stiens*, *Marssum*, *Koudum*, *Holwerd*, *Giekerk*, *Peperga* en *Oldeberkoop*.

720. *S. vernalis* L. fol. cord. pubesc. duplicato-serratis; paniculis axillar. dichotomis; bracteis ovatis serratis; cor. ovatae flavae. ♂. 4, 5.

Bij *Leeuwarden*. A. en *Franeker*. Bg.

291. *Digitalis* L. Scrophularinae *Brown*.

Cal. 5-part. inaeq.; cor. campan., limbo oblique 4-lobo inaeq., stigma simplex a. 2-lamellatum; caps. ovata, acumin.

721. *D. purpurea* L. foliolis calycinis ovatis acutis; cor. obt., labio sup. integro; fol. ovatis lanceol. rugosis. Fl. magni purpurei subnutantes, intus pulchre variegati. ♂. 6, 7.

Var. β . flore albo. v.H.

Tusschen *Huis ter Heide* en *Bergum*, aan den kant van den rijdweg, in de onderwallen en op de aangrenzende landen. DE G. (*), bij *Sjoerda-state* te *Giekerk*, in het bosch op *Bennema-state* bij *Hardegarijp*, bij *Veenwouden*. Variet. β . bij *Wolvega*. v. D. KOLK, bij de vorige, bij *Bergum* en *Hardegarijp*. B.

T E T R A D Y N A M I A.

I. *Siliculosae*.

CRUCIFERAE JUSS.

295. *Cakile* DC.

Cal. subclausus; discus ovarii 4-glandul.; stylus simplex v. o., stigma obt. *Silicula* 2-articulata, articulis 1-spermis, non dehisc.

728. *C. maritima* W. silic. 4-gonis dimidio utrinque calcaratis, laevibus subreticulatis; fol. pinnatif. carnosus. Fl. rubri v. albo-violacei. ☉. 7, 8.

Op 't strand in het opgeslibde slijk, bij 't *Roode klif* en bij *Stavoren*. M., te *Workum*, aan den zuidkant van *Harlingen*; zelden aan de noordelijke kusten.

298. *Myagrum* L.

Cal. subpatulus; petala aeq. unguiculata; silic. ovata v. globulosa, stylo conico terminata, loculis polysp., valv. concavis subhemisphaericis.

732. *M. sativum* L. silic. obovatis polysp.; fol. amplexic. pilosis. ☉. 6.

Tusschen *Linum usitat.* op *Abbinga-state* bij *Huizum*. Bl-B.

732^a. *M. dentatum* W. silic. subgloboso-pyriform., stylo longiusc. superatis; fol. repando-dentatis. Differt a *M. sativo* pedunc. fructif. divergent. v. de-

(*) Zie D. DE GORTER Flora VII. Prov. Belg. Confoed. ind. p. 169. No. 528. Op de zelfde plaats, waar DE G. *D. purpurea* in het midden der vorige eeuw heeft gevonden, is dezelve thans nog aanwezig.

flexis; silic. magis inflato-globosis, semin. 2-plo majoribus, profundius sulcatis ac magis perspicue punctatis. ☉. 6, 7.

β. integrum v.H. fol. remote denticulatis.

Onder *Linum usitat.* buiten *Franeker* en in eene drooge sloot tusschen *Belkum* en *Ried*, te *Herbayum*. D-S., op *Schilkampen* bij *Leeuwarden*. H. *β.* tusschen *Linum usitat.* bij *Holwerd*. v.H. (1829), en aldaar wedergevonden in 1834 door H-B., verder op *Schilkampen* en bij *Herbayum*.

299. *Coronopus* L.

Silic. suborbicul., integra, compr. rugosa, 2-locul. 2-valvis, valvis non dehisc., dissepimento aequalibus.

733. *C. vulgaris* DC, fol. pinnatif.; caule depresso, ramoss. ☉. 7, 8.

Aan de trekwegen bij *Franeker*. M., bij *Bolsward*, *Leeuwarden* en *Harlingen*, menigvuldig op de zeedijken, te *Workum*, *Hindeloopen* en elders.

300. *Cochlearia* L.

Cal. hiulus; foliolis concavis; petala patentia, stylus brevis; silic. integra globul. a. ovata, 2-locul., 2-valvis, valvis gibbis obt., loculis 1-2-spermis.

734. *C. officinalis* L. fol. radical. cordato-subrot., caul. obl. subsinuatis; silic. compresso-globosis.

Aan de zeedijken, ten westen bij *de Lemmer*. M., te *Stavoren*, *Harlingen* en elders, aan de slootswallen bij *Langweer* en te *Foudgum*, niet zeer algemeen.

735. *C. danica* L. fol. hastato-angulatis, omn. petiolatis deltoideis; silic. ellipticis. ☉. 5, 6.

Aan de zeedijken en op de aan het strand gelegene weilanden, bij *Dijkshoek*, aan den *Zwarte Haan* en bij *St. Jacob*. B.

737. *C. Armoracia* L. fol. radical. lanceol. crenatis, caulinis incis. Maxima. Radix sapore omnium acerrima. 4. 5.

Bij *Franeker*. A., bij het *Cambuurster-padje* en *Achter de Hoven* te *Leeuwarden*; op bouwlanden te *Holwerd*. H-B.

301. *Iberis* L.

Cor. irregul., petalis 2, exterior. majoribus; silic. emargin. cordata polysp.

738. *I. nudicaulis* L. herbacea; fol. lyrato-sinuatis; caule nudo simplici; rami laterales saepe foliosi; silic. 4-sperma. ☉. 5.

Op bouwlanden en aan wegen, bij *Balk*, *Bergum* en *Heerenveen*. M., te *Giekerk*, in *Gaasterland* en elders op zandgronden.

302. *Lepidium* L.

Cor. regul.; silic. emargin. cord., polysp.; valvulis carinatis, dissepimento contrariis. Fl. albi.

740. *L. sativum* L. fl. tetradynamis; fol. obl. multif., super. ferme integris; stylo fissurae marginibus brevior; silic. anguste emargin., loculis 1-spermis. ☉. 7.

Achter de Hoven bij Leeuwarden. H., bij bouwlanden tusschen Franeker en Hitsum. D-S.

742. *L. ruderale* L. fol. radical. dentato-pinnatis, caul. linear. integerr.; fl. exiguis, cor. o. a. decidua, stamin. saepe 2, stigmatibus sessile; silic. ovata obt. leviter emargin., loculis 1-spermis. ☉. 5-7.

Aan den westkant van Stavoren op mesthoopen. M., te Schoterzijl en de Lemmer. v.H.

303. *Thlaspi* L.

Cor. regul.; silic. emargin. obcord., polysp.; valvulis navicularibus (membranis) marginato-serratis. Fl. racemosi, parvi, albi in indigenis.

743. *T. arvense* L. fol. obl. dentatis glabris; silic. orbiculatis; caulis et pedunc. glabri. ☉. 6, 7.

Op bouwlanden bij Buitenpost. M., aan de stadswallen te Leeuwarden en Franeker, aan den weg bij Weidum.

746. *T. bursa pastoris* L. fol. radical. pinnatif.; silic. deltoideo-obcordatis. Pl. ratione soli maxime variat. ☉. aestate.

β. simplicifolia P.

M. zeer menigvuldig aan de wegen en op onbebouwde plaatsen. *β.* te Giekerk en Leeuwarden bij de vorige. H-B., bij Zevenhuizen en Franeker.

304. *Draba* L.

Cal. erectus; petala obl., subpatentia, ungue brevi, (in indigenis) 2-fida, stylus breviss.; silic. ovata, obl. integra compr.; valvulis planis; sem. non marginata.

747. *D. verna* L. scapo nudo; fol. obl. acutiusc. subserratis subhirsutis; petalis 2-fidis, (2-part.); silic. ovali-obl. ☉. 3-4.

In weilanden bij Langweer, Joure en bij Sweins. M., bij Giekerk, op den straatweg bij Hardegarijp en elders op zandgronden, zelden op de klei, bij Goutum.

306. *Isatis* L.

Cal. modice patens; petala unguiculata patentia, stylus o., stigma capitatum; silic. linguaeform. ovato-obl. compr. non dehisc. 1-sperma, 2-valvis, valvis compresso-carinatis.

750. *I. tinctoria* L. fol. radical. crenatis, caul. sagittatis; silic. lanceol. basi attenuatis. ♂. 7.

Op bouwlanden. BAUGMANS Oratio de accur. pl. indig. notitia. p. 36.

II. Siliquosa.

CRUCIFERAE JUSS.

307. Cardamine L.

Cal. parvus, hiulcus; petala patentia, unguibus longis erectis; *siliqua* linearis, elastice dissiliens, valvis a basi ad apicem revolutis, dissepim. aequalibus. Fl. albi a. subpurpurasc.

752. *C. parviflora* L. fol. glabris pinnatis non auricul., inferiorum foliolis subrot. sessil., super. linear. integerr. obt. ☉. 6.

Aan den kant eener sloot, tusschen *Joure* en *Langweer*. B. ?

753. *C. hirsuta* L. fol. subhirsutis pinn. non auricul., infer. foliolis subrot. petiolatis, super. oblongo-linearibus. ☉. 5, 6.

Aan den singel te *Leeuwarden*, in een boschje op *Stania-state* te *Oenkerk*. H-B., op *Beslinga-state* bij *Friens* in eene laan. B.

754. *C. pratensis* L. fol. pinn., foliolis radical. subrot. angulatis, caulinis lineari-lanceol. saepius integerr. Racemus latus termin. Fl. subpurpur., interdum albi a. pleni. ♀. 5. (*)

M. in wei- en hooilanden, vooral op de klei en in de *Miedlanden*.

755. *C. amara* L. fol. pinn., infer. foliolis subrot., super. oblongo-obovatis, reliquis major., omnia inciso-serratis; caule basi stolonifero, interdum subhirsuto. ♀. 5.

Bij slooten te *Tietjerk* bij *Hanenburg*. M., aan den *Zwarteweg* en bij de brug te *Rijperkerk*.

308. Sisymbrium L.

Cal. patens a. clausus; petala patentia, ungue brevo, stigma obt.; *siliqua* longa, teres, valvis rectis, non elast. Fl. saepius lutei.

* Siliquis obl., brevibus, saepius declinatis.

756. *S. Nasturtium* L. fol. pinn., foliolis subcord. subrot. v. ellipt., angulosis; laevibus parumper succulentis. Fl. albi. ♀. 6, 7.

M. zeer menigvuldig in slooten en stilstaande wateren.

757. *S. sylvestre* L. fol. pinn., foliolis lanceol. acute serratis; rad. rep. ♀. aestate.

β. *minor*, fol. minoribus; pinnis ferme linearibus. v.H.

Bij *Joure* en de *Oude Schouw*. A., bij *Lekkum*, *Achter de Hoven* bij *Leeuwarden*. β. in weilanden bij *Leeuwarden*. H-B.

758. *S. palustre* L. fol. pinnatif. inaequaliter et obtuse dentato-serratis; petalis calyce brevior.; siliq. turgidis oblongo-ovatis. ☉. 7, 8.

Bij *Joure*. Bg.

759. *S. amphibium* L. fol. oblongo-lanceol. v. pinnatif. serratis; petalis calyce longior.; siliq. oblongo-ovatis. ☉. 6, 7.

(*) Planta, cujus reproductio est omnino observanda. Quod enim *CASSINI* (*Opusc. phyt.* II. 340.) notavit, in *Frisia* accuratius et saepius vidit, ornat. *DREUX*.

- α. palustre* P. fol. infimis capillaceis, summis pinnatif.
β. aquaticum L. fol. simplic. lanceol. dent. serratis; siliquis ovatis.
α. M. bij en in slooten menigv. *β.* M. op moerassige plaatsen en in slooten.
 ** Siliquis linearibus.

760. *S. tenuifolium* L. fol. glabris subintegerr. pinnatif. v. bipinn., supremis integris; siliq. erectis. ♀. 7, 8.

Aan de brug tusschen *Harlingen* en *Midlum*. Cl. M., in de oude gracht aan den zuider-zeedijk bij *Harlingen*. A. (in 1831 aldaar wedergevonden door H-B.)

761. *S. Sophia* L. fol. decomposito-pinnatis; petalis calyce minoribus. ☉. 7, 8.

M. op onbebouwde en steenachtige plaatsen, menigvuldig op zandgronden.

763. *S. officinale Scopoli*. fol. runcinatis, lobis rectangulis acutis, terminali maxime; spicis virgatis; siliq. spicae adpressis. Differt ab *Erysimo*, siliq. teret. nec tetragonis. ☉. 6, 7.

M. menigvuldig aan de wegen en op puinhoopen.

309. *Erysimum* L.

Cal. connivens, clausus; discus ovarii 2-glandulosus, stigma capitatum; siliq. tetragona.

764. *E. Barbarea* L. fol. infer. lyratis, lobo termin. rotundato, super. obovatis dentatis. Fl. lutei; siliq. vix tetrag. ♀. 5-8.

Achter de *Hoven* bij *Leeuwarden*. H-B.

765. *E. Alliaria* L. fol. cordatis; fl. albis. ♂. 5, 6.

M. bij de vorige, aan de wegen en in moestuinen, bij *Franeker* aan den stadswal, aan den weg naar *Dongjum*.

766. *E. Cheiranthoides* L. fol. lanceol. integerr. subdenticul.; fl. luteis; siliq. glabris patulis. ☉. 7.

Aan den straatweg bij *Leeuwarden*; bij *Bergum*. H-B., te *Veenwouden*. S.

767. *E. hieracifolium* L. caule simplici; fol. lanceol. remote dentatis; siliq. erectis adpressis, stigm. 2-lobo, pilis radiato-flocculosis; fl. lutei. ☉. 6.

In het bosch te *Oldeberkoop*, nabij de rivier *de Linde* aan het Tolhuis. B.?

311. *Arabis* L.

Cal. connivens, foliolis 2 major. basi gibbis. Discus ovarii nudus v. 4-glandul.; siliq. longa, erecta, linearis; fl. albi.

770. *A. perfoliata Lamarck*. fol. radical. dentatis hispidis, caul. integerr., amplexic. glabris; siliq. erectis strictis. ☉. 6.

In een donker boschje omtrent de *Bontebok*, en hier en daar in en op oude vervallen huizen, in de schaduw. M.

312. *Brassica* L.

Cal. connivens, basi gibbosus; discus ovarii 4-glandul.; siliq. teres compr. a. 4-gona; sem. sphaerica.

773. *B. campestris* L. rad. cauleque tenui; fol. cord. acumin. amplexic.,

infer. lyratis dent. subhisp., caulinis superioribus dent. v. integerr.; laevibus; caulis teres, glaber. subglaucus; cor. lutea. ☉. 5, 6.

M. op bouw- en weilanden, op vele plaatsen.

313. Sinapis L.

Cal. patentiss.; discus ovarii 4-glandul.; siliq. apice rostrata.

778. *S. arvensis* L. siliq. multangulis toroso-turgidis glabris, rostro ancipite longioribus. ☉. 5, 6.

M. in bouwlanden, vooral onder *B. oleracea* (bijgenaamd Krodde).

314. Raphanus L.

Cal. connivens; discus ovarii glandul.; siliq. nunc multilocul., cylindr. loculis 2-serialibus, nunc articulata, articulis 1-locul. ventricosis, nunc 1-locul.

781. *R. Raphanistrum* L. fol. lyratis; siliq. teret. articulatis laevibus, 1-locul. (immaturis 2-loc., non articul. Moench.); fl. albi a. pallide flavi. ☉. 6, 7.

M. op bouwlanden menigvuldig, bij de vorige.

782. *R. maritimus* DC. fol. sublyratis; siliq. teret. 1-2-articul., artic. elliptico-subrot. 1-spermis, longitudinaliter striatis. ♀. 5, 6.

In de oude gracht en aan den zuider-zeedijk te *Harlingen*. H-B.

M O N A D E L P H I A .

Pentandria.

316. Jasion L. Campanulaceae DC.

Involucrum 10-fidum; cal. 5-part.; cor. rotata, laciniis linearibus, antherae coalitae, stigma clavatum; caps. calyce coronata, semi-2-locul., infera polysperma, apice dehiscens. Fl. aggregati.

784. *J. montana* L. fol. lineari-lanceol., basi angustior., hispidis undulato-crispis. ☉. 6, 7.

M. op drooge zandgronden en heidevelden, menigvuldig.

317. Erodium Herit. Geraniaceae Juss.

Cal. 5-phyllus; pedunc. saepius multifl.; cor. 5-petala; nectarium, squamulae 5, cum filam. alternantes et glandulae melliferae basi stam. insidentes; arilli 5, 1-spermi, aristati ad basin recept. rostrati; aristas spiralibus introrsum barbatis.

785. *E. cicutarium* Smith. caulescens; pedunc. multifl., petalis inaeq., calyce longior.; fol. pinnatis, pinnis obl. pinnatif. incisis. Admodum variat ratione loci ☉. aestate.

M. aan de wegen en op onbebouwde plaatsen, alsmede hier en daar aan de zeedijken.

Decandria.

318. Geranium L. Geraniaceae Juss.

Cal. 5-phyllus; cor. 5-petala, regularis; nectarium, glandulae 5